

Liberteryenizm El Kitabı

Editörler:

Jason Brennan & Bas van der Vossen & David Schmidtz

Çeviri Editörü: Hasan Yücel Başdemir

Episteme

Liberteriyenizm El Kitabı
The Routledge Handbook of Libertarianism, 1st
Jason Brennan & Bas van der Vossen & David Schmidtz

ISBN: 978-605-7491-28-2

Episteme Yayınları® | 9
1. Baskı: Ekim 2022

© 2018, Routledge (Taylor & Francis Group)
© 2020, Episteme Yayınları®
© 2021, Hasan Yücel Başdemir

All rights reserved. Authorised translation from the English language edition published by Routledge, a member of the Taylor & Francis Group.

Bu eserin tüm hakları Episteme Yayınları'na aittir. Tamamı veya herhangi bir bölümü çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yayınevi, bunu yapanlar ve buna teşebbüs edenler hakkında hukukî takibat yaptırma hakkına sahiptir.

Çeviri Editörü: Hasan Yücel Başdemir

Grafik-Tasarım: Episteme Yayınları

Baskı: Reprobir Matbaa

Adres: 1514. Sokak, No: 23, 06378 İvedik OSB Yenimahalle / Ankara

Telefon: (312) 395 20 29 | *Sertifika No:* 47381

Adres: Karacaören Mahallesi 1577. Sokak, 9/13 Altındağ/Ankara
info@episteme.com.tr | www.episteme.com.tr | *Sertifika No:* 48564

Biyografler

Richard Arneson San Diego California Üniversitesi'nde ders vermektedir. *Valtz Family Felsefe Kürsüsünün* başındaki kıdemli profesör Arneson, dağıtımçı adalet teorileri ve sonuççular ile onların eleştirmenleri arasındaki tartışmalara özel olarak odaklanarak ahlâk ve politik felsefe üzerine yazmaktadır, ayrıca uygulamalı etik konularında araştırmalar yapmaktadır.

Peter J. Boettke, George Mason Üniversitesi'nde Ekonomi ve Felsefe profesörüdür. Ayrıca Kapitalizm Çalışmaları alanında BB&T profesörü ve George Mason Üniversitesi'ndeki Mercatus Center'da F. A. Hayek Felsefe, Politika ve Ekonomide İleri Düzey Araştırma Programı'nın direktörüdür. *The Review of Austrian Economics*'ın (*Avusturya Ekonomi Dergisi*) baş editörü, *Southern Economic Association*'ın (*Güney Ekonomik Birliği*) seçilmiş başkanı ve *The Mont Pelerin Society*'nin (*Mont Pelerin Cemiyeti*) başkanıdır. Son yayınları arasında *Living Economics: Yesterday, Today and Tomorrow* (*Yaşayan Ekonomi: Dün, Bugün ve Yarın*) ve Christopher J. Coyne ile birlikte düzenlediği *The Oxford Handbook of Austrian Economics* (*Oxford Avusturya Ekonomisi El Kitabı*) bulunmaktadır. Ders kitapları arasında ise şu anda 13. baskısında olan, Paul Heyne ve David Prychitko ile birlikte yayınladığı *The Economic Way of Thinking* (*Ekonomik Düşünme Yolu*) ve Wolfgang Kasper ve Manfred Streit ile birlikte yayınladığı, şu anda 2. baskısında olan *Institutional Economics: Property, Competition, Policy* (*Kurumsal Ekonomi: Mülkiyet, Rekabet, Politika*) sayılabilir.

Geoffrey Brennan, Chapel Hill'deki North Carolina Üniversitesi'nde felsefe araştırma profesörü, Duke Üniversitesinde Siyaset Bilimi Araştırma profesörü ve Avustralya Ulusal Üniversitesi'nde Sosyal Bilimler Araştırma Okulunda profesördür. Uzman bir ekonomist olan Geoffrey Brennan ekonomi, rasyonallite ve siyaset felsefesinin kesiştiği konularda aktif olarak çalışır. Onu her yıl bir sömestr için Chapel Hill'e getiren buradaki görevine ek olarak Brennan, Avustralya Ulusal Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Okulunda profesördür. Duke-UNC ortak programının Felsefe, Politika ve Ekonomi (PPE) direktörüdür. Brennan, aralarında James Buchanan'ın da yer aldığı, *The Reason of Rules: Constitutional Political Economy* [*Kuralların Nedeni: Anayasal Politik Ekonomi* (1985)]; Loren Lomasky ile birlikte, *Democracy and Decision: The Pure Theory of Electoral Preference* [*Demokrasi ve Karar: Saf Seçim Tercihi Teorisi* (1993)]; Alan Hamlin ile birlikte *Democratic Devices and Desires* [*Demokratik Cihazlar ve Arzular* (2000)] ve son olarak da Philip Pettit ile birlikte *The Economy of Esteem* [*İtibar Ekonomisi* (2004)] adlı eserlerin yazarıdır. Ayrıca yüzden fazla da makale yazmıştır.

Jason Brennan, Georgetown Üniversitesi, McDonough İşletme Okulunda Robert J. ve Elizabeth Flanagan Ailesi Strateji, Ekonomi, Etik ve Kamu Politikası başkanıdır ve burada siyaset, felsefe ve ekonominin kesiştiği alanlarda dersler vermektedir. *Aralarında Against Democracy'nin* [Demokrasiye Karşı (2016)] de bulunduğu, Peter Jaworski ile *Markets without Limits* [Sınırsız Piyasalar (2015)]; *Compulsory Voting: For and Against* [Zorunlu Oyverme: Lehinde ve Aleyhinde (2014)]; *Why Not Capitalism?* [Niçin Kapitalizm Değil? (2014)]; *Libertarianism* [Liberteryenizm (2012)]; *The Ethics of Voting* [Oyverme Etiği (2011)] ve David Schmidtz ile birlikte *A Brief History of Liberty* [Özgürlüğün Kısa Tarihi (2010)] isimli yedi eserin yazar ya da ortak yazarıdır. Şu anda Bas van der Vossen ile Oxford University Press ile sözleşmeli olarak *Global Justice as Global Freedom'i* (Küresel Özgürlük Olarak Küresel Adalet) yazmaktadır.

Rosolino A. Candela, George Mason Üniversitesi Ekonomi alanında doktora adayı ve aynı üniversitedeki Mercatus Center'da F. A. Hayek Felsefe, Politika ve Ekonomide İleri Düzey Araştırma Programında Lisansüstü araştırma görevlisidir. Daha önce Avrupa Üniversitesi Enstitüsü Siyasal ve Sosyal Bilimler Bölümünde misafir doktora öğrencisi ve Suffolk Üniversitesinde Charles G. Koch doktora araştırmacısıydı. *Advances in Austrian Economics* (Avusturya Ekonomisindeki Gelişmeler), *The Atlantic Economic Journal* (Atlantik Ekonomi Dergisi), *Man and the Economy* (İnsan ve Ekonomi), *The Journal for Private Enterprise* (Özel Girişim Dergisi), *The Review of Austrian Economics* (Avusturya Ekonomi Dergisi) ve *Sociologia* (Sosyoloji) dahil olmak üzere çeşitli kitap bölümleri ve dergi makaleleri yayınladı.

Sarah Conly, felsefe doçenti ve Bowdoin College Felsefe Bölümü başkanıdır. Uygulamalı etik konusunda geniş bir makale yelpazesinin yanı sıra *One Child: Do We Have a Right to More?* [Bir Çocuk: Daha Fazlasına Hakkımız Var mı? (Oxford University Press, 2015)]; *Against Autonomy: Justifying Coercive Paternalism* [Özerkliğe Karşı: Zorlayıcı Paternalizmi Doğrulamak (Cambridge University Press, 2012)] adlı eserlerin yazarıdır. Makaleleri *Ethics*, *American Philosophical Quarterly*, *The Journal of Medical Ethics* ve *Philosophical Review* gibi dergilerde yayınlanmıştır.

Ann E. Cudd, Boston Üniversitesi'nde felsefe profesörü ve Sanat ve Bilim dekanı olan Cudd, önceden Kansas Üniversitesi'nde seçkin üniversite felsefe profesörü, dekan yardımcısı ve Lisans Çalışmaları dekanıydı. Sosyal ve politik felsefe, ekonomi felsefesi, sosyal bilim felsefesi, karar teorisi ve feminist teori Cudd'ın felsefî ilgi alanları arasında yer almaktadır. Araştırmaları uzun süredir zulüm, ekonomik eşitsizlik ve toplumsal cinsiyet temalarına odaklanıyor. *Analyzing Oppression* [Baskıyı Analiz Etme (Oxford University Press, 2006)]; Nancy Holmstrom ile birlikte yazdığı *Capitalism, For and Against: A Philosophical Debate* [Kapitalizm, Lehinde ve Aleyhinde: Felsefî Bir Tartışma (Cambridge University Press, 2011)] ve feminizm karşı tepkilerden çağdaş demokrasiye kadar değişen temalar üzerine düzenlenmiş dört cilt Cudd'ın kitapları arasındadır. Elliden fazla makale ve kitap bölümü yayınlayan Cudd'ın son çalışmaları sözleşmecî siyaset felsefesi, uluslararası hukukta aile içi şiddet kavramları ve eğitim eşitsizliğinin adaletsizliği ile ilgilidir.

Samuel Freeman, Pennsylvania Üniversitesi'nde Beşeri Bilimler, Felsefe ve Hukuk profesörüdür. *Justice and the Social Contract* [Adalet ve Sosyal Sözleşme (Oxford, 2006)]; *Rawls in the Routledge Philosophers series* [Routledge Filozoflar serisinde Rawls (2007)] adlı eserlerin yazarıdır. *The Cambridge Companion to Rawls'a* (2003) hem katkıda bulunmuş hem de editörlüğünü yapmış ve ayrıca *John Rawls's Collected Papers* [John Rawls'un Toplu Yazıları (1999)] ve *Rawls's Lectures on the History of Political Philosophy* [Rawls'un Siyaset Felsefesi Tarihi Üzerine Dersleri (2007)] kitaplarının editörlüğü yapmıştır. Freeman'ın *Liberalism, Economic Justice, and the Difference Principle* (Liberalizm, Ekonomik Adalet ve Fark İlkesi) (Oxford) kitabı 2017'de çıkacak.¹

Christopher Freiman, William & Mary Kolejinde felsefe doçentidir. Çalışmalarında demokratik teori, dağıtımçı adalet ve göçmenlik konularına odaklanan Freiman'ın yakında çıkacak kitabı *Unequivocal Justice* (Kesin Adalet), çağdaş siyaset felsefesinde idealleştirmenin rolünü eleştirmektedir.² Çalışmaları *Australasian Journal of Philosophy*, *Philosophical Studies*, *Philosophy and Phenomenological Research*, *The Journal of Ethics and Social Philosophy*, *Politics, Philosophy, and Economics* ve *The Oxford Handbook of Political Philosophy* gibi yerlerde yayınlanmıştır.

Jessica Flanigan, Richmond Üniversitesi'nde Liderlik Çalışmaları ve Felsefe, Politika, Ekonomi ve Hukuk alanlarında yardımcı doçenttir. Princeton Üniversitesinden doktora derecesi alan Flanigan'ın araştırmaları halk sağlığı politikasında paternalizmin etiğini, feminist felsefeyi ve siyasî otoritenin ahlâkî temellerini ele almaktadır.

Gerald Gaus, Arizona Üniversitesi'nde James E. Rogers felsefe profesörüdür.³ *The Tyranny of the Ideal* (İdealin Tiranlığı); *The Order of Public Reason* (Kamusal Akıl Düzeni); *On Philosophy, Politics and Economics* (Felsefe, Politika ve Ekonomi Üzerine); *Contemporary Theories of Liberalism: Public Reason as a Post-Enlightenment Project* (Çağdaş Liberalizm Kuramları: Aydınlanma Sonrası Bir Proje Olarak Kamusal Akıl); *Justificatory Liberalism: An Essay on Epistemology and Political Theory* (Gerekçeleymci Liberalizm: Epistemoloji ve Siyaset Teorisi Üzerine Bir Deneme) adlı eserlerin yazarıdır. Gaus'un çalışmalarının temel zemini kamusal akıl ve siyaset felsefesi ile sosyal bilimin kesişimi üzerinedir. Gaus *Ethics*, *Social Philosophy and Policy* ve *Episteme* dahil olmak üzere çok çeşitli bilimsel dergilerde yayınlarda bulunmuştur. *Politics, Philosophy and Economics* (Politika, Felsefe ve Ekonomi) kitaplarının yardımcı editörü ve 1997'den 2002'ye kadar *The Australasian Journal of Philosophy* dergisinin yardımcı editörlüğünü yapmıştır.

Javier Hidalgo, Richmond Üniversitesi Jepson Liderlik Çalışmaları Okulunda yardımcı doçent olarak görev yapmaktadır. Siyaset felsefesi ve etik alanlarını öncelikli olarak çalışan Hidalgo, *The Journal of Political Philosophy*, *The Journal of Medical Et-*

1 2018 yılında Serena Olsaretti editörlüğünde Samuel Freeman'ın *The Oxford Handbook of Distributive Justice* adlı eseri yayınlanmıştır. (ç.n.)

2 *Unequivocal Justice* 2019 yılında yayınlanmıştır. (ç.n.)

3 Gaus, yüzyılın en önemli liberal teorisyenlerinden biridir. 2020'de ölmüştür. (ç.n.)

hics ve *The Journal of Applied Ethics* gibi dergilerde çok sayıda makale yayınlamıştır.

Michael Huemer, Colorado Üniversitesi'nde Felsefe Profesörüdür. *Approaching Infinity* [Sonsuzluğa Yaklaşmak (2016)]; *The Problem of Political Authority* [Siyasî Otorite Sorunu (2013)]; *Ethical Intuitionism* [Etik Sezgicilik (2005)] ve *Skepticism and the Veil of Perception* [Şüphecilik ve Algı Peçesi (2001)] adlı eserlerin yazarıdır. Ayrıca *Epistemology: Contemporary Readings*'ın (Epistemoloji: Çağdaş Okumalar) editörüdür. Epistemoloji, metaetik, metafizik, siyaset felsefesi ve etik alanlarında altmıştan fazla makale yayınlayan Huemer'in makaleleri *Philosophical Review*, *The Journal of Philosophy*, *Mind*, and *Philosophy* ve *Phenomenological Research* gibi dergilerde yer almıştır.

Peter Martin Jaworski, Georgetown Üniversitesi McDonough İşletme Okulunda Strateji, Ekonomi, Etik ve Kamu Politikası alanlarında yardımcı öğretim üyesidir. Kanada Anayasa Kurumu (Canadian Constitution Foundation) kıdemli üyesi ve Liberal Araştırmalar Enstitüsü (Institute for Liberal Studies) direktörüdür. Aynı zamanda Brown Üniversitesinde misafir araştırma profesörü olarak görev yapmaktadır. Jaworski'nin akademik çalışmalarından bazıları *Ethics*, *The Canadian Journal of Law and Jurisprudence*, *The Journal of Business Ethics* ve *Ethical Theory and Moral Practice* dahil olmak üzere çeşitli dergilerde yayınlanmıştır. Peter, Jason Brennan ile birlikte *Markets without Limits: Moral Virtues and Commercial Interests* [Sınırsız Piyasalar: Ahlâkî Erdemler ve Ticari Çıkarlar (2015)] kitabının yazarıdır.

Jacob T. Levy, McGill Üniversitesi'nde Tomlinson Siyaset Teorisi ve ayrıca Siyaset Bilimi profesörüdür. Anayasa Çalışmaları Araştırma Grubu ve Philosophie Politique Groupe de Recherche Interuniversitaire'in koordinatörü, Yan P. Lin Merkezi Antik ve Modern Dünyalarda Özgürlük ve Küresel Düzenler Çalışmaları direktörüdür. *Rationalism, Pluralism, and Freedom* [Rasyonalizm, Çoğulculuk ve Özgürlük (2014)]; *The Multiculturalism of Fear* [Korkunun Çok Kültürlülüğü (2000)] kitaplarının yazarıdır. *Political Theory*, *American Political Science Review*, *History of Political Thought* ve önde gelen diğer dergilerde çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

Eric Mack, bir felsefe profesörüdür ve *John Locke*'un (2009) yazarıdır. *Politics, Philosophy, and Economics*, *Social Philosophy and Policy*, *The Monist* ve *Philosophy and Public Affairs* gibi dergilerde de olmak üzere, siyaset felsefesi ve siyasî düşünce tarihi alanlarında geniş çapta yayınları bulunmaktadır. Temel felsefî ilgi alanları; ahlâkî haklar, mülkiyet hakları, dağıtım adaleti ve zorlayıcı kurumların meşru kapsamı, negatif sorumluluk doktrinleri, adil savaş teorisi, anti-pozitivist hukuk kavramları, intikamcılık, felsefî anarşizm ve liberteryen düşünce tarihidir. National Endowment for the Humanities/NEH (Ulusal Beşerî Bilimler Fonu), The Earhart Foundation (Earhart Vakfı), The Center for Social Philosophy and Policy (Sosyal Felsefe ve Politika Merkezi) ve The Bradley Foundation'dan (Bradley Vakfı) destek almıştır.

Nicolás Maloberti, Liberty Fund üyesidir. Araştırmaları çoğunlukla siyasî meş-

ruiyet ve liberteryenizmin ahlâkî temelleri üzerine odaklanmıştır. Makaleleri *The Independent Review*, *The Journal of Value Inquiry*, *Revista de Ciencia Política* ve *Rationality, Markets and Morality* gibi dergilerde yayınlandı.

Richard W. Miller, Cornell Üniversitesi Felsefe Bölümünde Etik ve Kamusal Yaşam alanında Hutchinson profesörüdür. Siyaset felsefesindeki yazıları arasında sayılabilecek eserleri: *Equality, Democracy, and National Sovereignty: Reconciling East and West** [Eşitlik, Demokrasi ve Ulusal Egemenlik: Doğu ile Batıyı Uzlaştırmak (2016)]; *Globalizing Justice* [Küreselleşen Adalet (2010)]; *Moral Differences* [Ahlâkî Farklılıklar (1992)]; *Fact and Method* [Gerçek ve Yöntem (1997)]; *Analyzing Marx* [Marx'ı Analiz Etmek (1984)] ve *The Ethics of Social Democracy* (Sosyal Demokrasi Etiği). *Philosophical Review*, *Philosophy and Public Affairs*, *The Journal of Ethics* ve *Analysis* gibi dergilerde geniş çapta yayınları bulunmaktadır.

Ryan Muldoon, SUNY Buffalo Üniversitesi'nde felsefe yardımcı doçentidir. *Social Contract Theory for a Diverse World: Beyond Tolerance* (Farklı Bir Dünya için Sosyal Sözleşme Teorisi: Hoşgörünün Ötesinde) kitabının yazarıdır. Çeşitliliği artırma zorluğunu karşılıklı faydamız için yararlanılacak bir kaynağa nasıl dönüştürebileceğimiz Muldoon'un birincil araştırma konusunu oluşturmaktadır.

Thomas Mulligan, Georgetown Üniversitesi Piyasalar ve Etik Çalışmaları Enstitüsünde fakülte üyesidir ve *Justice and the Meritocratic State*'in (Adalet ve Meritokratik Devlet) yazarıdır. Akademiye geçmeden önce ABD Donanması ve Merkezi İstihbarat Teşkilatında görev yapmıştır.

Michael Munger, Duke Üniversitesi Felsefe, Politika ve Ekonomi (PPE) Programı direktörüdür. 2000'den 2010'a kadar Duke'un Siyaset Bilimi Bölümüne başkanlık eden Munger, Kamu Tercihi Derneğinin (Public Choice Society) eski Başkanı ve *Public Choice* dergisinin eski editörüdür. St. Louis'deki Washington Üniversitesi'nde Ekonomi alanında doktora derecesi almış ve daha önce ABD Federal Ticaret Komisyonu (US Federal Trade Commission), Dartmouth Koleji, Teksas Üniversitesi ve Kuzey Karolina Üniversitesinde çalışmıştır. Munger'in son kitapları arasında, her ikisi de 2015 yayınlanan Kevin Munger ile birlikte yazdığı *Choosing in Groups* (Gruplarda Seçim) ve *The Thing Itself* (Şeyin Kendisi) yer almaktadır. Mübadele ahlâkının incelenmesi ve yeni "aracı ekonomi"nin işleyişi, araştırmalarının ilgi noktasıdır. Yakın zamandaki felsefî çalışmalarının çoğu, *euvoluntary* terimini icat ettiği "gerçekten gönüllü mübadele" kavramı üzerinedir. Şu an ise *Tomorrow 3.0* adlı bir kitap üzerine çalışmaktadır.⁵

Jahel Queralt, Barselona'daki Pompeu Fabra Üniversitesi'nde Serra Hünter öğretim üyesidir. Zürih Üniversitesi Etik Merkezinde ve Frankfurt Goethe Üniversitesinde İleri Araştırmalar Merkezi Justitia Amplificata'da görev yapmıştır. Çağdaş

4 Çince basımı yapılan eserin ismi orijinal ismi 平等, 民主, 与国家主权:东西方的和解 (ç.n.)

5 Tomorrow 3.0 adlı eser 2018 yılında yayınlanmıştır. (ç.n.)

adalet teorileri ve insan hakları teorisi çalışma alanları arasındadır.

Ilya Somin, George Mason Üniversitesi'nde hukuk profesörüdür. Araştırmaları anayasa ve mülkiyet hukukuna, popüler siyasî katılım ve bunun anayasal demokrasi üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. *Democracy and Political Ignorance: Why Smaller Government Is Smarter* [Demokrasi ve Siyasî Cehalet: Neden Daha Küçük Hükümet Daha Akıllıdır?] (Stanford University Press, gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci baskı, 2016); *The Grasping Hand: Kelo v. City of New London and the Limits of Eminent Domain* [Tamahkar El: Kelo v. New London Şehri ve Seçkin Etki Alanının Sınırları] (University of Chicago Press, 2015)] kitaplarının yazarıdır. *A Conspiracy Against Obamacare: The Volokh Conspiracy and the Health Care Case* [Obamacare'e Karşı Bir Komplö: Volokh Komplosu ve Sağlık Sigortası] (Palgrave Macmillan, 2013)] ve *Eminent Domain in Comparative Perspective* [Karşılaştırmalı Perspektifte Seçkin Alan] (Cambridge University Press, yakında)⁶] yardımcı editörüdür.

Hillel Steiner, Manchester Üniversitesi'nde Emekli Siyaset Felsefesi Profesörü ve İngiliz Akademisi Üyesidir. *An Essay on Rights* [Haklar Üzerine Bir Deneme] (1994)] yazarı ve Matthew Kramer ve Nigel Simmonds ile birlikte *A Debate Over Rights: Philosophical Inquiries* [Haklar Üzerine Bir Tartışma: Felsefî Sorgulamalar] (1998)] ortak yazarıdır. Geraint Parry ile birlikte *Freedom and Trade* [Özgürlük ve Ticaret] (1998)]; *The Origins of Left-Libertarianism: An Anthology of Historical Writings* [Sol Liberterizmin Kökenleri: Tarihsel Yazılar Antolojisi]; Peter Vallentyne ile birlikte *Left-Libertarianism and Its Critics: The Contemporary Debate* [Sol Liberteryenizm ve Eleştirmenleri: Çağdaş Tartışma] (2000)]; Ian Carter ve Matthew Kramer ile birlikte *Freedom: A Philosophical Anthology* [Özgürlük: Felsefî Bir Antoloji] (2007)] eserlerinin ortak editörüdür. Mevcut araştırması, "adil fiyat" kavramı ve liberteryen ilkelere küresel ve genetik eşitsizliklere uygulanmasıyla ilgilidir.

Anna Stilz, Princeton Üniversitesi'nde siyaset doçentidir. Araştırmaları siyasî üyelik, otorite ve siyasî yükümlülük, milliyetçilik ve özerklik, toprak ve bölge hakları ve kolektif faillik konularına odaklanmaktadır. Ayrıca özellikle on yedinci ve on sekizinci yüzyıllar başta olmak üzere erken modern siyasî düşünceye ilgisi vardır. İlk kitabı *Liberal Loyalty: Freedom, Obligation, and the State* [Liberal Sadakat: Özgürlük, Zorunluluk ve Devlet] (Princeton University Press, 2009)] devlet otoritesi ve vatandaşlık sorunlarına odaklanarak yurttaşlarımıza karşı yabancı ülkelere yaptığımızdan farklı ve belki de daha katı ahlâkî görevlere sahip olup olmadığımızı sorusunu inceledi. Ayrıca *Ethics, History of European Ideas, International Theory, Journal of Political Philosophy, Law and Philosophy, Policy and Society* ve *Philosophy & Public Affairs* dergilerinde makaleleri yayınlanmıştır. Şu anda özerklik ve eyaletlerin toprak ve bölgeyi kontrol etme hakları üzerine çalışmaktadır.⁷ Yerli halkların statüsü, tarihi adaletsizlik, sömürgecilik ve mülkiyet teorileri ile ilgili sorunlarla ilgilenmektedir.

6 Eser 2017 yılında yayınlanmıştır. (ç.n.)

7 2018 yılında Stilz'in ortak yazarı olduğu *Beyond Blood Oil: Philosophy, Policy, and the Future*, 2019 yılında ise *Territorial Sovereignty* adlı eseri yayınlanmıştır. (ç.n.)

Edward Peter Stringham, Hartford Connecticut'daki Trinity College'da Davis Ekonomik Organizasyonlar ve Yenilik profesörüdür. Stringham, Avusturya Ekonomisini Geliştirme Derneğinin (Society for the Development of Austrian Economics) Başkanı, Özel Girişim Eğitimi Derneğinin (Association of Private Enterprise Education) eski Başkanı, *Journal of Private Enterprise* editörü, iki kitabın editörü ve altmıştan fazla dergi makalesi, kitap bölümü ve politika çalışmalarının yazarıdır. En son kitabı *Private Governance: Creating Order in Economic and Social Life* (Özel Yönetişim: Ekonomik ve Sosyal Yaşamda Düzen Yaratmak) Oxford University Press tarafından yayınlanmıştır.

Chris W. Surprenant, Hukuk, Özgürlük ve Ahlâk alanındaki Alexis de Tocqueville Projesini yönettiği New Orleans Üniversitesi'nde felsefe doçentidir. *Kant and the Cultivation of Virtue* [Kant ve Erdem Görgüsü (Routledge 2014)] kitabının yazarı, *Rethinking Punishment in the Era of Mass Incarceration* [Toplu Hapsedilme Çağında Cezayı Yeniden Düşünmek (Routledge 2017)] kitabının editörü; *Kant and Education: Interpretations and Commentary* [Kant ve Eğitim: Açıklamalar ve Yorum (Routledge 2012)], *Kant and the Scottish Enlightenment* [Kant ve İskoç Aydınlanması (Routledge 2017)] kitaplarının ortak editörüdür.

Fernando R. Tesón, Florida Eyalet Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Tobias Simon Akademisyenidir. Siyasî felsefeyi uluslararası hukukla (özellikle insani müdahaleyi savunması), siyasî retorikle ve küresel adaletle ilişkilendiren düşünceleriyle tanınır. Loren Lomasky ile yazdığı *Justice at a Distance: Expanding Freedom Globally* [Uzaktan Adalet: Küresel Olarak Genişleyen Özgürlük (Cambridge University Press, 2015)]; Guido Pincione ile yazdığı *Rational Choice and Democratic Deliberation* [Rasyonel Seçim ve Demokratik Müzakere (Cambridge University Press 2006)]; *Humanitarian Intervention: An Inquiry into Law and Morality* [İnsani Müdahale: Hukuk ve Ahlâk Üzerine Bir Araştırma (3. baskı tamamen gözden geçirilmiş ve güncellenmiş, Transnational Publishers 2005)]; *A Philosophy of International Law* [Uluslararası Hukuk Felsefesi (Westview Press 1998)] eserleri arasında sayılabilir. Ayrıca hukuk, felsefe ve uluslararası ilişkiler dergilerinde ve deneme koleksiyonlarında düzinelerce makale yazmıştır.

John Thrasher, Avustralya Melbourne'deki Monash Üniversitesi'nde Felsefe Bölümünde yardımcı doçenttir. Siyaset felsefesi, etik ve karar/oyun teorisi alanlarında uzmanlaşmıştır. Araştırmaları bireysel pratik rasyonalitenin sosyal kurallarla ilişkisine ve bu kuralların normlar ve kurumlar sistemleri halinde organize edilme biçimlerine odaklanmaktadır. Özellikle ahlâkî psikoloji ve deneysel ekonomi alanındaki son çalışmaların, özyönetim kurumlarımızı nasıl geliştireceğimize dair anlayışımızı hangi yönlerden bilgilendirebileceğiyle ilgilenmektedir. Çalışmaları *Philosophical Studies*, *The Journal of Moral Philosophy*, *Political Studies*, *Ethical Theory and Moral Practice*, *The European Journal of Philosophy*, *The Adam Smith Review* ve birkaç düzenlenmiş ciltte yayınlanmıştır.

Kevin Vallier, Bowling Green State Üniversitesi'nde (BGSU) felsefe doçenti ve

BGSU'nun Felsefe, Politika, Ekonomi ve Hukuk (PPEL) programının direktörü olarak görev yapmaktadır. Doktora derecesini 2011 yılında Arizona Üniversitesinden alan Vallier'in ilgi alanları siyaset felsefesi, politik ekonomi, normatif etik ve din felsefesidir. Vallier, liberal demokrasilerin hayatında dinin uygun rolünü ele alan *Liberal Politics and Public Faith: Beyond Separation*'ın [*Liberal Politika ve Kamu İnancı: Ayrılığın Ötesinde* (Routledge 2014)] yazarıdır. Vallier şimdi son derece farklı dünya görüşlerine sahip kişiler arasında barışçıl sosyal ve politik ilişkilerin nasıl kurulacağıyla ilgili *Must Politics Be War? (Siyaset Savaş Olmalı mı?)* başlıklı bir kitap yazmaktadır.⁸

Bas van der Vossen, Greensboro'daki Kuzey Karolina Üniversitesi'nde Felsefe Yardımcı Doçentidir. Oxford University Press ile sözleşmeli olarak Fernando R. Tesón ile birlikte *Debating Humanitarian Intervention (İnsani Müdahaleyi Tartışmak)* ve aynı şekilde Jason Brennan ile *Global Justice as Global Freedom (Küresel Özgürlük Olarak Küresel Adalet)* adlı eserleri yazmaktadır.⁹ Makaleleri *Journal of Political Philosophy*, *Philosophical Psychology*, *Political Studies and Politics*, *Philosophy and Economics* gibi dergilerde yayınlanmıştır.

Fabian Wendt, Almanya Bielefeld Üniversitesi'nde geçici Felsefe Doçentidir. Daha önce Almanya Hamburg Üniversitesinde Yardımcı Doçent ve Arizona Üniversitesi'nde Misafir Öğretim Üyesi olarak görev yapmıştır. Palgrave Macmillan yayınevinde *Compromise, Peace and Public Justification: Political Morality beyond Justice (Uzlaşma, Barış ve Kamusal Gerekleştirme: Adaletin Ötesinde Siyasî Ahlâk)* adlı kitabı yayınlanmıştır.

Matt Zwolinski, San Diego Üniversitesi'nde Felsefe Profesörü ve USD'nin Etik, Ekonomi ve Kamu Politikası Merkezi Direktörüdür. Aynı zamanda USD'nin Hukuk ve Felsefe Enstitüsü'nün Eş-direktörüdür ve UCSD'nin Küresel Adalet Merkezi'nde öğretim üyesidir. Sömürünün çeşitli teorik ve uygulamalı yönlerine odaklanan yaklaşık otuz makalenin yazarıdır. *Arguing About Political Philosophy [Siyaset Felsefesi Hakkında Tartışmak]* (2. baskı, Routledge, 2014)] ve *The Politics, Philosophy, and Economics of Exploitation [Sömürünün Politikası, Felsefesi ve Ekonomisi]* (Oxford, 2017)] editörlüğünü yapmaktadır. John Tomasi ile birlikte Princeton University Press ile 2018'de çıkacak olan *A Brief History of Liberterianism'in (Liberteryenizmin Kısa Tarihi)* yazarıdır.

8 Eser *Must Politics Be War?: Restoring Our Trust in the Open Society* ismiyle 2019 yılında yayınlanmıştır. (ç.n.)

9 *Debating Humanitarian Intervention* 2018 yılında yayınlanmıştır. (ç.n.)

İÇİNDEKİLER

Teşekkür 13

Giriş: Saygı ve Önem 15

I. LIBERTERYENİZM VE DİĞER TEORİLER

1. Liberteryenizmden Öğrenmek: Değişmeyi Düşünmeyen Bir Sosyal Demokrat'tan
Şükran | *Richard W. Miller* 23
2. Lockeçu Olmayan Bir Liberteryenizme Doğru | *Jacob T. Levy* 51
3. Hayekçi Klasik Liberalizm | *Gerald Gaus* 69
4. Demokrasi Liberteryenizme Karşı | *Richard Arneson* 97
5. Kant'ın Liberalizmi | *Chris W. Surprenant* 119
6. Liberteryenizmin Nesi Yanlış? Meritokratik Bir Teşhis | *Thomas Mulligan* 131
7. Liberal Liberteryenizm | *Peter J. Boettke & Rosolino A. Candela* 151
8. Liberal ve İliberal Liberteryenizm | *Samuel Freeman* 177

II. LIBERTERYEN İLKELERİ SORGULAMA

9. Feminizm ve Liberteryen (Özgürlükçü) Öz-Sahiplik | *Ann E. Cudd* 205
10. Öz Sevgi, Sosyal İş Birliği ve Adalet | *Eric Mack* 225
11. Liberteryenizm ve İstisna Hakları | *Nicolás Maloberti* 243
12. Yeterlilik Koşulu | *Fabian Wendt* 263
13. Özgürlük: Siyasî, Felsefî ve Ekonomik Bir Yaklaşım | *Geoffrey Brennan* 285
14. Öz-Sahiplik Tezinin Mitleri | *Jason Brennan & Bas van der Vossen* 307
15. Toplumsal Sözleşmecilik | *John Thrasher* 329

III. MÜLKİYETİN VE PİYASANIN ROLÜ

16. Neler Satılabilir? | *Peter Martin Jaworski* 349
17. Mülkiyet Hakları Doğal mıdır Yoksa Konvensiyonel mi? | *Anna Stilz* 373
18. Servetin Yeniden Dağıtımı Bir Hak İhlali midir? | *Michael Huemer* 397

19. Serbest Ticaret: Her Zaman Geçerli Bir İlke | *Fernando R. Tesón* 415
20. Ekonomik Özgürlükler Temel Haklar mıdır? | *Jahel Queralt* 431

IV. DEVLETİN ROLÜ NEDİR?

21. İdeal Kuram | *Christopher Freiman* 453
22. Özel Yönetim | *Edward Stringham* 471
23. Liberteryenizm ve Refah Devleti | *Matt Zwolinski* 485
24. Liberteryenizm ve Refah Devleti | *Matt Zwolinski* 513
25. Özgürlük ve Bilgi | *Ilya Somin* 535

V. UYGULAMALI/PRATİK LİBERTERYEN SORUNLAR

26. Açık Sınırlar için Liberteryen Vaka | *Javier Hidalgo* 561
27. Din ve Siyaset | *Kevin Vallier* 579
28. Tıbbi Liberteryen Bir Yaklaşım | *Jessica Flanigan* 599
29. Hoşgörü | *Ryan Muldoon* 617
30. Paternalizm ve Özgürlüğün Sınırı | *Sarah Conly* 631
31. Serbest Piyasa ve Sömürü | *Hillel Steiner* 645
- Dizin 661

Teşekkür

Bu çalışma John Templeton Vakfı tarafından desteklenmiştir. Editör ve yazarlara ait olan eserdeki görüşler John Templeton Vakfının görüşlerini yansıtmayabilir. Brennan, eserdeki alıntıların Routledge'ın yönergelerine uyması konusundaki yardımlarından dolayı HD Editoryal Hizmetler'den (<http://www.harrydavid.net>) Harry David'e minnettardır. Harry mükemmel bir iş çıkardı ve bu kitaptaki hatalar giderildi. Ayrıca Schmidt, Georgetown McDonough School of Business'daki Piyasalar ve Etik Çalışmaları Enstitüsüne (Georgetown Institute for the Study of Markets and Ethics at the McDonough School of Business) 2016 sonbaharında verdiği destek için minnettardır. Brennan, van der Vossen ve Schmidt, Routledge'den Andy Beck'e bu kitabın yazımını önerdiği için minnettardır. Bilhassa birlikte çalışmaktan gurur duyduğumuz ve zaten yüksek beklentilerimizi aşan olağanüstü bir dizi makale üreten bu kitaba katkıda bulunanlara minnettırız.

Giriş: Saygı ve Önem

Çeviren: Ahmet Hamdi İşcan

Liberteriyenizm nedir? Bir felsefe kitabı genellikle tanımlamalar yaparak işe başlar. Ancak *liberteriyenizm* siyaset, adalet ve ekonomi üzerine bir-biriyle ilişkili bir dizi görüşler yumağına işaret eder. Liberteriyenizm bir evden daha ziyade bir mahallenin bütünlüğüne sahiptir. Onun ne olduğunu sormak, Beyaz Saray'ın nasıl bir araya geldiğini sormaktan çok, Georgetown'u Foggy Bottom'dan ayıran şeyin ne olduğunu sormak gibidir.

Liberteriyen sonuçlar diyebileceğimiz bazı şeyler mevcuttur. Ancak bir sonucun bir öncül olarak sunulabilecek olması **dışında** liberteriyen öncüller şeklinde kıyaslanabilir bir anlam dünyasının olduğu söylenemez. Bize göre liberteriyen öncüllerin değil de liberteriyen sonuçların varlığı apaçık olmakla birlikte bu görüş azınlıkta kalmaktadır. Tabir-i caizse liberteriyen olmayan sonuçlara yol açtıkları görününceye kadar “liberteriyen öncüllerin” sarsılabileceğini ve değiştirilebileceğini savunmak, felsefeyle meşgul olmanın saygın bir yolu gibi görünmektedir. Tartışmayı bu şekilde sürdüren hiç kimsenin, liberteriyen olduğunu ciddi bir şekilde iddia edeceğini sanmıyoruz. Eğer iddia etselerdi şaka yapıyor veya belki de kelimenin gerçekte ne anlama geldiğini bilmiyor gibi muamele görürlerdi.

Her birimize defalarca *gerçek* liberteriyen olmadığımız söylenmiştir. Bunun doğruluğu konusunda endişelenmekten uykumuzun kaçtığını söyleyemeyiz. Liberteriyen olmayan akademik meslektaşlarımızdan duyduğumuza göre gerçek liberteriyenler, dogmatik olarak insanların sağlam özsahipler (robust selfowners) olduğunu varsayarlar ve sonra bu önermeyi mantıksal sonuçlarına götürerek ortaya çıkan zorluğa katlanırlar. Bu türden bir felsefeden etkilendiğimizi söyleyemeyiz ve akade-

middeki liberteryen meslektaşlarımızdan hiçbirinin bu tür işler yaptığını da görmeyiz. Ama gerçek şu ki bu görüşün dostları, savunmayı; düşmanları ise saldırıyı kolaylaştırmak için onu basitleştirmek istiyorlar.

Uyarılar bir yana, liberteryenizmin pratik bir tanımlamasını yapmak mümkündür. Liberteryenler bireysel özgürlüğe saygının adaletin temel şartı olduğunu düşünürler. Onlar özgür ve açık bir dayanışma toplumu, karşılıklı saygı ve hoşgörüyü savunurlar. Her bir bireyin nasıl yaşayacağına karar vermesi için, geniş bir kişisel ve ekonomik özgürlük alanına sahip olması gerektiği; sağlıklı ilişkilerin ve gerçek toplulukların rızaya dayandığı; her insanın daha fazla sosyal istikrar, ekonomik verimlilik veya arzu edilen kültürel amaçlara ulaşmak için başkalarının onları feda etmesini yasaklayan, adalete dayalı bir dokunulmazlığa sahip olduğu ve bu dokunulmazlık gücünün, kişinin toplumdaki sosyal veya ekonomik yerine bağlı olmadığı sonucuna varırlar.

Liberteryenler ayrıca, genel olarak herkese geniş kapsamlı kişisel ve ekonomik özgürlüklerin verilmesinin iyi sonuçlar; özgürlük üzerindeki kısıtlamaların ise kötü sonuçlar doğuracağına inanırlar. Onlar, daha az özgür toplumlarla karşılaştırıldığında özgür toplumların daha fazla zenginlik, mutluluk, refah, barış, iyi karakter, bilimsel bilgi, kültür-sanat ve genelleştirilmiş güven üretme eğiliminde olduğunu ileri sürerler. Liberteryenler, özgür toplumların sorunlarla karşılaştığını inkâr etmezler. Piyasaların ve sivil toplumun bazen başarısız olduğunu kabul ederler. Müdahaleci devletin işleri daha iyi hale getirmedeki gerçek empirik eğilimi konusunda şüpheli olma eğilimindedirler. Devlet görevlilerine bizi kurtarması amacıyla verdiğimiz gücün, onlara verdiğimiz gücü ellerinde tutmak amacıyla kullanılacağından endişe ederler.

Çağdaş bir filozof veya bir felsefe öğrencisine bunlar, farklı argümanlar veya nedenler dizisi gibi gelir. Onlar ilk kümeyi *deontolojik* ve ikinci kümeyi *sonuççu* olarak adlandırırlar. Liberteryenizm için sonuççu argümanlar, liberteryen kurumların iyi sonuçlar üretmek için faydalı olduğunu, deontolojik argümanlar ise bu kurumların özünde adil olduğunu tespit etmeye çalışır.

Adam Smith veya John Locke gibi erken dönem klasik liberaller, deontolojiye karşı sonuççuluk ayırımına ne tutkuyla bağlılardı ne de bu ayırımın tam olarak farkındalardı. Her iki tartışmayı da herhangi bir çatışma endişesi olmadan dile getirdiler.

Yirminci yüzyıla gelindiğinde filozoflar söz konusu düşünme biçimlerinin derinden çelişkili olduğuna inanmaya başladılar. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde ve belki de bunun bir sonucu olarak liberteryen düşüncede de bir fark gördük. Liberteryen ekonomistler ve sosyal bilimciler, piyasanın sonuçlarını vurgulama eğilimindeydiler. Örneğin Milton Friedman ve Chicago Okulundaki diğer ekonomistler, piyasaların ve geniş anlamda sivil toplumun, çoğu insanın düşündüğünden daha iyi çalıştığı fikrini öne sürdüler. James Buchanan ve Virginia okulundaki diğer ekonomistler ise hükümeti “nasıl yapması gerektiği” değil, “gerçekte nasıl yaptığı”na göre değerlendirmemiz ve hükümet görevlilerini insanlardan ziyade meleklermiş gibi görmememiz gerektiğine dair devrimci fikirleri vurguladılar. Onlar için argüman, piyasaların da hükümetlerin de başarısız olmasıydı; ancak her zaman olmasa da genellikle piyasalar daha az başarısız olmuştur.

Buna karşın liberteryen filozoflar diğerlerine saygı gösterme açısından başkalarına, hem ahlâkî topluluğun üyeleri oldukları hem de kendi içlerinde bir amaçları oldukları için geniş bir kişisel özgürlük alanı borçlu olduğumuzu savunma eğilimindeydiler. Başkalarının veya toplumun bir bütün olarak iyiliğini teşvik etmek için bireylerin sömürülecek ve atılacak araçlar olarak görülemeyeceğini savundular.

Arada bir dipnotlarda liberteryen filozof Robert Nozick, bazen piyasaların iyi işleminin önemli olduğunu düşündüğünü ima etti. Bununla birlikte Nozick’in ana argüman tarzı solculara şunu söylemekteydi: “Piyasayı düzenlemeye yönelik argümanınız, dostluğu düzenlemeye yönelik bir argüman kadar geçerlidir, ancak bunun yalnızca ekonominin hükümet kontrolü için bir argüman olarak işe yaradığını, hükümetin dostluğu kontrol etmeyeceğini düşünüyorsunuz. Neden böyle düşünüyorsunuz? İkisini ayırt etmek için ilkeli, tutarlı bir nedeniniz mi var?” Sebebi ne olursa olsun Nozick, gökyüzü çokse ve vatandaşların yüzde onunu aç bırakacak veya aşağılayacak olsa bile adaletin liberteryenizmi gerektirdiğini söylüyordu. (Barry 1975, s. 332). Bir süreliğine Nozick ile ilgilenen akademisyenler yemi yutmuş gibi göründüler; Nozick’in bunu asla kastetmediğine aldırış etmeden kendi işlerinin gerçekten de acı hapı yutmaya değdiğini göstermek olduğunu düşündüler.

Çağdaş liberteryen düşünce Adam Smith’in klasik liberalizmiyle Murray Rothbard veya Nozick’te gördüğümüzden daha fazla ortak noktaya sahiptir. Adam Smith, David Hume ve diğer erken dönem klasik libe-

I

LİBERTERYENİZM VE DİĞER TEORİLER

1

Libertertenzenizmden Öğrenmek: Değişmeyi Düşünmeyen Bir Sosyal Demokrat'tan Şükran

Richard W. Miller

Çeviren: Gökhan UMUT

Bazı, muhtemelen de çoğu siyaset felsefecisi gibi, kapitalizmin yarattığı ciddi düzeydeki ekonomik eşitsizlikleri önemli ölçüde azaltacak yasaları desteklemekteyim ve kendimi bir liberterten olarak tanımlamayı aklımdan bile geçirmemekteyim. Buna rağmen libertertenlerin bizim gibilere öğreteceği önemli derslerin olduğunu savunacağım ki bu dersler oldukça derindir. Söz konusu dersler bizi liberterten yapmasa bile, temel dayanak noktalarımızı ve tasarılarımızı dönüştürmelidir.

Bu derslerin doğası ve kapsamı, öğrenecek çok şeyi olan kişilerin kendine özgü bakış açısını kategorize etmedeki zorluklarla belirsizleşmektedir. “Egaliterten” (eşitlikçi) etiketi bazen en güçlü ortak özelliğimizi izah etmek için kullanılır. Fakat “liberterten” etiketi de dahil olmak üzere siyaset felsefesindeki tüm etiketler gibi, “egaliterten” de ya parodik ya da saporifik olma tehdidi taşımaktadır. Bu etiketi kabul edecek çok az felsefeci ekonomik eşitlik amacına sahip olan eşitlikçilerdir, ancak, insanlara eşit muamele, ayırt edici bir felsefi duruş değildir. Verimli mübadelede iki tarafı karakterize etme sorununu derinleştirdiğinden, kendilerini “liberterten” olarak adlandırmayı düşünmeyen çoğu felsefeci, yine de en önem arz eden özgürlüklerin korunmasının

en mühim siyasi amaç olduğunu düşünmektedir. Özellikle ekonomik alanda bu özel statüyü tüm özgürlüklere tanımlayanlar, fakat, bu sınır-lama onları, kendini liberteryen olarak tanımlayanların çoğundan ayır-maz. Kendini liberteryen olarak tanımlayanların çok azı, kendi kendini geliştirmeye müdahale etmeyen her türlü müdahaleye karşı özgürlük savunucusudur. Örneğin, liberteryenlerin az bir bölümü itfaiye teşki-latlarını finanse etmek için konulan vergilerden ve otoyol inşaatı yahut bakımından şikayetçidir.

Liberteryenizmden öğrenmenin önemini açıklığa kavuşturmanın en iyi yolu, öğretimin hedefini felsefi olduğu kadar siyasi de yapmaktır. Liberteryen olarak tanımlanmayı istemeyen çoğu filozof, muhtemelen en az yanıltıcı etiketi “sosyal demokrasi” olan bilinen, siyasi bir progra-mı sürdürebilecek ahlâki temeller ortaya koymaya çalışır. Bu programı, sıkıcı tanıdık terimlerle kısaca açıklamayı umuyorum, ardından felsefi sosyal demokratların liberteryenlerden alması gereken dersleri anlata-cağım. Liberteryenler, felsefi sosyal demokratların inşa etmeye çalıştığı sosyal demokrasinin hakkaniyet (fairness) merkezli temellerini yıktı-lar; ticaret yoluyla kendini geliştirme biçimlerinin doğal değerine haklı olarak vurgu yaptılar ki felsefi sosyal demokratlar, bunu genel anlamda araçsal olarak önemli görürler. Liberteryenler, doğru bir şekilde, ekono-mik adaletin bir şablonu olmadığına ısrar etmişlerdir. Bütün bu dersler sosyal demokratlar tarafından özünsenebilse de bu özümseme, onların ekonomik adalete yönelik amaçlarında bir fark meydana getirir; sadece eski reçeteler için yeni argümanlar uyandırmaz.

Tüm bu dersler, sosyal demokrasi tarafından sindirilebilirse, bu liber-teryenlerin sosyal demokrat olmayı düşünmeleri veya buna karşın sosyal demokrasiye karşı baskı oluşturan ahlâki özellikleri değil de empirik ve-rimlilik eleştirilerini temel almaları için bir nedendir. Çünkü liberterye-nizmin de kendine özgü sorunları vardır. O halde, sosyal demokratların liberteryenizmden öğrenecekleri şey, her iki tarafın da bir diğerine min-nettar olmak için nedenlerinin olduğu konusunda bir uzlaşma olabilir.

Sosyal Demokratlar ve Liberteryenler

Anlatacağım liberteryen derslerin dinleyicileri, genellikle “Ülkemde çok fazla ekonomik eşitsizlik var” şikayetine yol açan aşağıdaki unsurlarla siyasi bir bakış açısını paylaşan (ve milyonlarca felsefeci olmayanlarla paylaşan) felsefecilerdir. Bu felsefeciler, piyasaya dayalı bir ekonomiye

Dizin

A

- Acton, Lord 64, 584
açık artırma 649, 650
açıklık 90, 295
açık sınır 561, 562, 563, 564, 565
açık toplum 70, 71, 74, 80, 81
adalet 3, 5, 8, 15, 21, 25, 27, 28, 30, 33, 40,
43, 54, 55, 73, 81, 83, 84, 90, 91, 98,
99, 101, 104, 107, 109, 110, 111, 112,
115, 116, 117, 122, 128, 131, 132, 133,
134, 135, 139, 141, 145, 146, 147,
148, 162, 173, 179, 184, 197, 198,
200, 216, 227, 229, 230, 232, 233,
237, 238, 240, 241, 242, 243, 249,
250, 263, 264, 265, 267, 268, 269,
270, 271, 272, 273, 274, 275, 278, 279,
280, 308, 309, 312, 317, 331, 339,
369, 390, 397, 420, 421, 423, 424,
428, 431, 432, 436, 437, 441, 453,
455, 459, 461, 462, 468, 499, 501,
502, 503, 583, 584, 592, 620, 654
ahlâk 3, 88, 90, 91, 116, 120, 168, 226, 227,
245, 352, 353, 365, 369, 384, 385,
408, 432, 442, 492, 506, 585, 589,
618, 619, 623, 624
ahlâkî anarşi 245, 246, 247
ahlâkî durum 319, 378
ahlâkî kurallar 78, 80, 619
ahlâkî önem 109, 201, 258, 486
ahlâkî psikoloji 9
ahlâkî sezgi 201
ahlâkî sorgulama 86, 87
ahlâkî tehlike sorunu 254
Ahlâk Metafiziği 120, 123, 126
ahlâk yasası 120
Akdeniz 231
akıl yürütme 89, 167, 398, 402, 474, 499,
596, 620, 626, 635
alturizm 364
Amerika Birleşik Devletleri 25, 40, 137, 138,
171, 190, 200, 349, 359, 370, 421,
427, 527, 532, 538, 546, 549, 592,
605
ampirik 43, 47, 101, 193, 195, 250, 252, 256,
257, 260, 308, 350, 361, 362, 367,
368, 369, 428, 486, 533
analitik 165, 300, 319, 517, 523
analoji 164, 565
Anarchy, State and Utopia 48, 49, 94, 413,
450, 659
anarko-kapitalist 309, 310
anarşi 26, 27, 48, 51, 98, 177, 307, 309, 310,
311, 327, 329, 337, 432, 507
Anarşi, Devlet ve Ütopya 26, 27, 48, 51, 98,
307, 309, 310, 327, 329, 337, 432, 507
anarşizm 6, 64, 100, 105, 132, 309, 331,
342, 343, 344, 407
anayasa 8, 65, 169, 180
angarya 37, 220
a priori 120, 165, 167, 172, 173, 174, 453, 629
araç 18, 21, 82, 105, 134, 157, 169, 241, 279,
321, 334, 335, 379, 438, 440, 474,
491, 520, 550
arayış 245, 246, 424, 427
arazi 280, 408, 410, 438, 473
argüman 17, 29, 43, 108, 130, 139, 152, 158,
178, 195, 197, 211, 244, 265, 266,
274, 310, 311, 314, 315, 316, 317, 323,
325, 338, 339, 350, 354, 355, 358,
364, 367, 368, 369, 381, 387, 389,
406, 421, 424, 441, 442, 457, 492,

497, 506, 566, 568, 569, 597, 601,
603, 612, 633, 643, 653
Aristoteles 134, 438, 591
Arjantin 417, 420, 573
Arneson, Richard 3, 11, 29, 48, 97, 274, 281,
370, 506, 509, 632, 644
artış 86, 237, 299, 359, 483, 592, 621
asgari 106, 108, 127, 129, 179, 182, 188,
197, 220, 257, 290, 309, 310, 311,
373, 377, 381, 386, 449, 499, 500,
524, 536, 539, 575, 629
asimetrik 520, 532
asimetrik bilgi 520, 532
asketizm 580
aşırı durum 521
aşırı gerekçelendirme etkisi 362
A Theory of Justice 25, 27, 28, 40, 48, 49,
84, 95, 117, 150, 240, 282, 346, 395,
413, 451, 470, 510, 620, 630
A Treatise of Human Nature 242, 394
Augustine 62, 590
Avam Kamarası 53
Avrupa 4, 53, 54, 164, 170, 419, 549, 550,
573, 584, 591
Avrupa aydınlanması 53
Avrupa Birliği 419, 573
Avusturya ekonomisi 591
ayarlama 199, 520
ayrıcılık 138, 164, 319, 345
ayrılık anlayışı 226
ayırım 79, 85, 112, 113, 135, 141, 167, 173,
185, 268, 272, 293, 300, 304, 320,
330, 341, 435, 440, 444, 447, 449,
585, 608, 632
ayırımcılık 140, 145, 146, 154, 162, 164, 190,
267, 280, 439, 658
Aziz Chrysostrom 231

B

bağış 359, 362, 363, 366, 444, 458, 462, 651
bakıcı 169
bakış açısı 48, 112, 165, 171, 207, 340, 375,
645
banka 474
Barbeyrac, Jean 229
Barnett, Randy 52, 67, 339, 345, 482, 483,
508
Barron, Lisa 366, 367
Bartley, W. W. 94, 117, 597
baskı 8, 9, 10, 24, 35, 99, 104, 108, 173, 221,

299, 325, 332, 333, 336, 342, 448,
536, 573, 596
başarı 31, 37, 40, 60, 146, 366, 423, 443, 513
Batı Avrupa 164
"Bedava Yemek Yok" teoremi 630
bedensel özerklik 218
beklenti 88, 225, 302, 529
belirsizlik 32, 495, 655
bencil 46, 350, 360, 366, 368, 459, 460,
618, 623
benlik 207, 208, 211, 212, 215, 217, 219,
220, 221, 222, 321, 445, 636, 638
Bentham, Jeremy 155, 375, 394
benzetme 405, 596
beyin göçü 566
Bhagwati, Jagdish 429
bilgelik 230, 231, 285
bilgi 16, 74, 77, 82, 88, 140, 157, 242, 255,
313, 394, 475, 477, 499, 502, 516,
520, 521, 527, 528, 529, 530, 531,
532, 535, 536, 537, 538, 539, 540,
541, 542, 543, 544, 546, 548, 550,
551, 553, 554, 555, 582, 584, 599,
609, 610, 613, 620, 626, 627, 628,
629, 639
bilim 4, 46, 78, 531
bilimsel 5, 16, 74, 531, 544, 548, 582, 586,
603
bilimsel uzman 548
bilişsel önyargı 635, 638
Bir Adalet Teorisi 177, 620, 629
bireyci 52, 53, 62, 505, 583
bireycilik 498, 507
bireysel haklar 167, 566
bireysellik 62, 179
birlik 57, 58, 62, 65, 126, 226, 239, 240, 241,
339
Blair, Tony 539, 555
Block, Walter 165, 166, 167, 168, 169, 170,
174, 280, 281, 351, 370, 427, 482,
483
Boettke, Peter J. 3, 11, 151, 153, 156, 160,
162, 164, 167, 174, 177, 182, 183,
184, 186, 189, 194, 196, 197, 199,
201, 202, 533, 554
Bonsack, James 295, 296, 298
borç 215, 480
Bosanquet, Bernard 332
Boyd, Robert 78, 87, 93, 95, 371
bozulma 90
böbrek satışı 351, 357, 364

Brennan, Geoffrey 285, 457
 Brennan, Jason 1, 138, 190
 Buchanan, James 3, 17, 43, 44, 45, 48, 52,
 64, 65, 67, 95, 155, 161, 174, 178,
 254, 260, 261, 295, 296, 297, 298,
 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305,
 306, 332, 333, 335, 341, 343, 344,
 345, 457, 458, 469, 472, 483, 508,
 533, 603, 611, 613
 Bukharin, Nikolai 83, 93
 burjuva 37, 56, 443
 Bush, George W. 19, 549
 bürokrasi 532, 549
 bütçe 507, 525
 büyük toplum 499, 627

C-Ç

Candela, Rosolino 4, 11, 151, 153, 174, 177,
 182, 183, 184, 186, 194, 196, 197,
 199, 201, 202
 Carneades 227, 228, 234, 235
 cehalet 71, 76, 296, 297, 298, 301, 302, 305,
 469, 536, 537, 538, 539, 541, 547,
 554, 620, 621, 622, 625, 629
 CEPAL 428
 Chicago Okulu 17, 178
 Chrysippus 230
 Cicero 239, 380
 cinsiyet eşitliği 88
 Clemens, Michael 508, 509, 567, 571, 575,
 576
 Clinton, Hillary 475
 Coase'cu kural 302
 Coase, Ronald 171, 174, 301, 302, 305, 306,
 482, 483, 519, 520, 522, 523, 533
 Cohen, G. A. 29, 42, 48, 49, 73, 89, 93, 130,
 208, 222, 247, 261, 268, 274, 276,
 281, 307, 308, 309, 324, 325, 327,
 329, 345, 373, 377, 381, 394, 457,
 466, 469, 508, 577, 630, 643, 644
 Constant, Benjamin 56, 63, 67
 Crusoe, Robinson 30, 46, 63, 207, 271, 272,
 289, 291, 305
 çeşitlilik 78, 80, 90, 146, 486, 487, 619
 çevrimiçi ticaret 472
 çıkar 28, 33, 34, 44, 45, 65, 101, 105, 106,
 134, 161, 163, 183, 188, 209, 212,
 213, 227, 228, 229, 230, 238, 240,
 244, 287, 288, 290, 304, 320, 324,
 358, 383, 399, 442, 445, 473, 503,

528, 530, 531, 536, 540, 547, 552,
 553, 573, 581
 çilecilik 588

D

Dadı Devlet 30
 D'Agostino, Fred 93, 659
 dağıtıcı adalet 107, 110, 117, 122, 128, 146,
 173, 198, 461, 501
 dağıtım 6, 28, 29, 40, 42, 43, 47, 48, 84,
 107, 109, 116, 136, 137, 140, 197,
 244, 249, 250, 251, 256, 257, 259,
 265, 271, 297, 391, 397, 398, 399,
 400, 417, 421, 432, 449, 458, 459,
 460, 461, 464, 488, 498, 501, 505,
 507, 581, 599, 629, 640, 652, 657,
 659
 dağıtım adaleti 6, 40, 107
 dava 655
 dayanışma 16, 374, 530, 625
 Deepwater Horizon 514
 değer verme 339, 543, 646
 demokrasi 3, 7, 8, 11, 54, 97, 98, 102, 105,
 169, 200, 528, 535, 537
 Demsetz, Harold 469, 474, 483, 522, 523,
 533
 deneysel 9, 85, 368, 608
 denge 70, 92, 106, 237, 444, 458, 477, 517,
 518
 deniz feneri 472
 deontolojik 16, 134, 155, 259, 260, 323, 336,
 490, 563
 dernek 650
 destekleme görevi 35, 36
 Deus Ex Machina 473, 474, 483
 devir hakları 152
 devletçilik 53, 58
 devlet eylemi 256, 523
 devlet gücü 53, 65, 458, 489, 526
 devlet olma 59
 devredilebilirlik 287
 Dewey, John 70, 93, 179, 332
 dezavantaj 477
 dışsallık 26, 518, 519, 626
 Dicey, A. V. 186, 202
 din 10, 21, 32, 145, 180, 181, 192, 240, 444,
 565, 579, 580, 584, 585, 586, 587,
 588, 589, 590, 592, 593, 594, 595,
 597
 dini inanç 582, 587, 594

doğa durumu 278, 524, 525
 doğal afet 544, 547
 doğal aristokrasi 169
 doğal hukuk 62, 227, 394, 585, 587, 592
 doğal özgürlük 293
 doğrulama 542
 doğruluk 37, 254, 374, 542
 dolandırıcı 607
 Doux commerce tezi 369
 duyarsızlık itirazı 251
 Düppe, Till 517, 534
 düşünce 6, 17, 20, 42, 51, 52, 53, 54, 60, 65,
 90, 99, 108, 115, 123, 152, 168, 214,
 239, 249, 289, 291, 292, 323, 325,
 339, 358, 493, 495, 496, 549, 553,
 554, 591, 594, 619, 625, 632
 düşünce deneyi 249, 493, 496
 düzen 28, 29, 59, 71, 75, 77, 82, 86, 91, 102,
 154, 167, 168, 185, 187, 238, 241,
 258, 291, 335, 403, 404, 472, 482,
 526, 527, 595, 597
 Dworkin, Ronald 29, 155, 179, 198, 460,
 469, 604, 614

E

Ebu Garip 514
 egaliteryenizm 465, 466, 469
 egemen devletler 394
 eğilim 42, 44, 45, 58, 90, 99, 291, 530, 540
 eğitim 4, 33, 136, 146, 148, 153, 207, 269,
 311, 390, 435, 444, 449, 500, 519,
 539, 546, 549, 555, 618, 647
 ekonomi 3, 4, 7, 9, 10, 15, 18, 21, 44, 56,
 115, 119, 133, 137, 138, 143, 147, 178,
 287, 304, 312, 417, 424, 428, 448,
 456, 457, 463, 499, 546, 563, 595,
 617, 620
 ekonomik adalet 24, 25, 40, 179, 198
 ekonomik büyüme 20, 148, 418, 442, 464,
 504, 506
 ekonomik düşünce 591, 594
 ekonomik eşitsizlik 4, 23, 24
 ekonomik garantiler 461
 ekonomik ilerleme 36
 ekonomik istisnacılık 432, 436, 438
 'ekonomik özgürlük 432
 ekonomik özgürlük 432, 433, 434, 435
 Ellickson, Robert 474, 483
 emek 39, 52, 194, 211, 212, 215, 266, 316,
 388, 389, 399, 400, 417, 464, 506

endüstri 389, 419, 420, 425, 427
 en kötü durum 237, 421
 Epiküros 334
 Epstein, Richard 52, 67, 101, 113, 117, 178,
 264, 281, 333, 370, 428, 429, 490,
 508, 563, 576, 608, 609, 614
 erdem 91, 105, 143, 238, 363
 esir 503, 642
 Eşit Koruma Maddesi 191
 eşitlik 18, 23, 42, 97, 98, 106, 109, 115, 132,
 147, 159, 179, 192, 207, 311, 329,
 380, 391, 503, 562, 657
 eşitlikçi koşullar 273
 eşitlikçilik 433, 436, 448, 622
 eşsiz 211
 Ethics of Liberty 67, 175, 222, 261, 346, 598
 etki 106, 108, 142, 240, 299, 367, 432, 495,
 594, 618, 640
 evrensel temel gelir 332
 evrim 77, 78, 79, 80, 89, 91, 92, 237, 586
 eylem 45, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 83, 84, 87,
 89, 99, 120, 121, 122, 130, 146, 167,
 233, 246, 325, 340, 408, 502, 524,
 525, 527
 ezilenler 215

F

faaliyet 31, 32, 37, 40, 115, 179, 182, 315,
 316, 362, 401, 453, 519, 525, 538,
 655
 fakir 139, 145, 350, 357, 359, 419, 425, 432,
 436, 442, 446, 448, 496, 513, 514,
 571, 651
 fayda 38, 39, 87, 91, 109, 111, 112, 114, 116,
 134, 143, 156, 157, 161, 163, 187,
 206, 222, 226, 229, 234, 236, 241,
 249, 250, 253, 254, 255, 256, 260,
 298, 304, 315, 338, 386, 400, 402,
 417, 421, 423, 425, 426, 464, 477,
 478, 483, 489, 492, 495, 500, 506,
 523, 528, 537, 547, 659
 faydacılık 226
 faydacı olmayan 197
 fedakarlık 36, 143
 Feinberg, Joel 148, 149, 185, 422, 429, 506,
 509
 felsefe 3, 4, 5, 6, 7, 9, 15, 16, 18, 52, 166,
 178, 358, 365, 474, 587, 617, 656
 felsefi 4, 6, 7, 53, 64, 76, 151, 155, 170, 178,
 179, 184, 193, 214, 225, 260, 285,

304, 331, 332, 333, 342, 343, 345,
487, 492, 493, 496, 505, 508, 588,
655
feminist liberteryenizm 219
feminizm 11, 205
feodalizm 158, 182
Ferguson Polis Departmanı 475
Feser, Edward 94, 210, 222
fırsat eşitliği 40, 41, 136, 137, 138, 146, 147,
180, 181, 183, 191, 192, 194, 273,
312, 465
fırsat maliyeti 141, 416, 462
fıkri mülkiyet 607, 610
finansal kriz 482
fiyat kontrolleri 648
fiyat sistemi 181, 482
Folger, Robert 366
formel 120, 247, 248, 471, 620
Francis, Assisili 2, 582
Francois, Patrick 368, 370
Frank, Robert 279, 471, 483, 602, 611
Freeman, Samuel 5, 11, 69, 70, 71, 92, 93,
101, 117, 151, 152, 153, 154, 155, 156,
157, 158, 159, 160, 162, 163, 164,
165, 166, 168, 169, 172, 174, 177,
182, 183, 202, 330, 345, 439, 449,
450, 461, 468, 469, 484
Friedman, David 17, 80, 113, 117, 129, 130,
147, 150, 178, 180, 186, 187, 189,
195, 202, 261, 271, 281, 331, 333,
338, 345, 346, 408, 413, 468, 469,
470, 478, 479, 483, 490, 500, 508,
509, 570, 575, 576, 579, 593, 609
Friedman, Milton 17, 80, 113, 117, 129, 130,
147, 150, 178, 180, 186, 187, 189,
195, 202, 261, 271, 281, 331, 333,
338, 345, 346, 408, 413, 468, 469,
470, 478, 479, 483, 490, 500, 508,
509, 570, 575, 576, 579, 593, 609

G

Galanter, Marc 473, 484
Gaus, Gerald 5, 11, 69, 70, 72, 75, 76, 78, 81,
91, 92, 93, 148, 150, 187, 202, 330,
332, 334, 335, 344, 346, 347, 499,
506, 507, 508, 509, 510, 659
Gauthier, David 52, 91, 93, 178, 334, 335,
336, 340, 345, 346
gayriresmî 92, 376, 448, 478, 481
gelenek 105, 146, 152, 164, 177, 179, 341,

485, 506, 585
gelenekçi 339
gelir dağılımı 140, 197, 198, 315
gelir garantisi 331
gelişmekte olan ülkeler 357, 417, 419, 420
genel hukuk 185, 190
genel irade 126, 391
genel refah 486
genişletilmiş sosyal düzen 75
George, Henry 3, 4, 8, 93, 370, 503, 504,
508, 509, 549
gerekçelendirme 28, 71, 76, 89, 98, 101,
123, 133, 135, 187, 338, 339, 344,
362, 363, 367, 468, 554, 610, 629
gerekli 374, 438, 522
gereksiz 86, 114, 156, 165, 172, 188, 240,
274, 362, 434
geriye dönük 216, 508, 538, 658
girişim 43, 44, 83, 89, 137, 198, 264, 287,
294, 304, 503
girişimci 334, 433, 435, 440, 441, 442, 444
Gore, Al 357
göçmenlik 5, 171, 172
gönüllü değişim 610
gönüllü kölelik 159
gönüllülük 171, 304, 335, 345, 359, 461,
488, 498
görünmez el 195, 482
Gray, John 70, 82, 93, 101, 117, 615
Green, T. H. 9, 202, 332
Grotius, Hugo 226, 227, 228, 229, 230, 231,
232, 233, 235, 236, 237, 240, 241,
242, 334, 377, 378, 379, 380, 381,
385, 387, 388, 389, 394
grup seçimi 79
güvence altına alma 80, 151, 154, 381
güvenlik 33, 101, 103, 180, 181, 182, 186,
187, 188, 193, 197, 232, 252, 256,
257, 258, 279, 331, 332, 379, 404,
418, 442, 475, 478, 483, 489, 499,
505, 507, 526, 575, 648
güzellik primi 142

H

hak ihlali 57, 103, 254, 287, 299, 398, 403,
405, 406, 407, 408, 410, 411, 412,
572, 574, 575, 650, 651, 652
hakikat 426
hakimiyet 583
haklar demeti 318, 323, 324

hakların korunması 51, 221, 339, 621
 haksız fiil 478, 607, 608
 Harberger, Arnold 655, 659
 Hardin, Russell 72, 77, 93, 484
 Hart, H. L. A. 155, 156, 175, 377, 394, 451
 Hartz, Louis 53, 67
 hasta hakları 600
 Hayek, F. A. 3, 4, 19, 21, 59, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 99, 101, 105, 106, 111, 112, 116, 117, 118, 129, 130, 137, 143, 149, 150, 155, 164, 172, 174, 175, 178, 180, 187, 195, 198, 199, 202, 226, 240, 241, 242, 265, 281, 333, 475, 482, 484, 490, 499, 500, 508, 509, 527, 545, 553, 555, 556, 579, 580, 583, 584, 585, 586, 587, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 627, 628, 630
 Henrich, Joseph 87, 92, 94, 368, 369, 371
 Herbert, Auberon 507
 hiyerarşi argümanı 442
 Hobbes, Thomas 52, 122, 186, 189, 202, 207, 287, 288, 306, 334, 336, 346, 375, 394, 524, 525
 Holmes, Oliver Wendell 397, 402, 406, 408, 413, 657
 homo economicus 367, 368, 369
 Honoré, Tony 375, 383, 386, 394
 Hoppe, Hans-Hermann 165, 166, 169, 170, 171, 172, 175, 346, 509
 Hristiyan sosyalizmi 581
 Huemer, Michael 6, 11, 261, 271, 281, 331, 332, 333, 342, 346, 397, 407, 412, 413, 468, 470, 493, 494, 495, 496, 507, 508, 510, 562, 563, 565, 572, 573, 575, 577, 605, 613, 614
 Human Action 175, 598
 Hume, David 17, 53, 63, 67, 77, 93, 94, 155, 187, 226, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 346, 373, 374, 394, 490, 591

I

ideoloji 330, 550, 554
 ilkel haklar 379, 380, 383, 384, 392, 393
 İngiltere 53, 57, 593, 539
 insan sermayesi 295, 566
 iş bölümü 18, 26, 154, 162, 163, 290, 295,

388, 619
 işçi sendikaları 44, 45, 420
 işgücü piyasası 366, 387, 467
 işlem maliyeti 301, 518, 526

J

Jefferson, Thomas 605
 Johnson, Charles 20, 21, 273, 281, 507, 510

K

Kaiser, Robert 548, 556
 kamu malları 26, 189, 191, 309, 456, 457, 461, 519, 525
 kamuoyu 538, 547, 548
 kamu tercihi teorisi 43, 46
 kanaat önderleri 542
 Kanbur, Ravi 349
 Kant, Immanuel 9, 11, 52, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 375, 377, 380
 karbon emisyonları 528, 529
 Katolik kilisesi 568
 Kauffman, Stuart A. 75, 76, 77, 94
 kayıt dışı ekonomi 471
 kayıtsızlık eğrisi 651
 Kazanılmış Gelir Vergisi Kredisi 500
 kendiliğinden düzen 19, 65, 77
 kıtlık 274, 289, 543
 Kirzner, Israel M. 482, 484
 kişisel çıkar 33, 188, 227, 228, 229, 230, 238, 463, 620, 621
 kişisel mülk 447
 klasik liberalizm 70, 72, 74, 91, 92, 98, 120, 123, 165, 177, 186, 490, 500
 kolektivizm 332
 Kolomb, Kristof 376
 komünist ülkeler 434
 Kornai, Janos 48, 49
 korumacılık 416, 425, 426, 427
 Kukathas, Chandran 77, 92, 94, 101, 117, 150, 508, 510, 562, 563, 577
 Küba 431

L

Laissez-Faire 523
 Leijonhufvud, Axel 72
 Levy, Jacob 6, 11, 51, 62, 66, 67, 92, 95, 347, 455, 469, 470, 508, 510
 liberal-muhafazakâr 70

liberteryenizm 15, 46, 52, 54, 56, 58, 66, 69, 98, 99, 104, 108, 131, 132, 133, 134, 137, 140, 144, 147, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 172, 173, 174, 177, 178, 181, 182, 183, 184, 186, 193, 197, 199, 201, 207, 208, 210, 219, 221, 222, 243, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 260, 263, 264, 268, 271, 273, 276, 280, 281, 307, 308, 314, 317, 329, 330, 331, 332, 333, 337, 338, 341, 344, 449, 461, 468, 485, 486, 487, 490, 506, 535, 554, 569, 606, 617, 618, 624, 631, 632, 643, 656

Liberteryen Parti 133

liberteryen teori 216, 247, 252

Lichtenberg, Frank 602, 611, 614, 615

liyakat 131, 135, 136, 138, 140, 143, 144, 145, 499

Lockeçu liberteryenizm 61, 98, 99

Lockeçu rıza 53

Locke, John 6, 16, 51, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 98, 99, 102, 103, 106, 117, 118, 134, 148, 178, 182, 202, 231, 242, 247, 252, 261, 263, 264, 266, 281, 282, 289, 320, 327, 330, 334, 346, 377, 378, 380, 384, 387, 389, 390, 394, 399, 413, 491, 497, 498, 507, 510, 633

Lomasky, Loren 3, 9, 48, 49, 196, 197, 202, 257, 260, 261, 266, 267, 270, 274, 281, 327, 333, 428, 429, 469, 499, 508, 510, 529, 533, 573, 575, 576, 577

M

Mack, Eric 6, 11, 74, 94, 148, 150, 178, 206, 222, 225, 244, 245, 260, 261, 263, 264, 266, 267, 268, 270, 272, 274, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 294, 306, 307, 324, 327, 374, 394, 506, 507, 508, 510, 566, 577

Mankiw, Gregory 147, 150

Marksizm 581, 583, 592

Marshall, Alfred 48, 49, 517

Martin, Adam 6, 11, 172, 175, 205, 349, 594

Marx, Karl 7, 18, 19, 37, 239, 242, 249, 250, 261, 311, 583, 592, 598, 646, 658

McCloskey, Deirdre Nansen 90, 94, 443, 450

meritokrasi 131, 132, 133, 135, 139, 140, 147

Merkantilizm 417

merkezi planlama 143, 563, 625

Messick, David 367, 372

metanormatif 160, 183

Mickel, Amy E. 355, 366, 367, 371

milliyetçilik 8, 426, 549

Mill, John Stuart 70, 73, 93, 94, 95, 101, 117, 129, 130, 134, 148, 149, 150, 155, 178, 179, 185, 202, 226, 239, 240, 242, 422, 423, 428, 429, 540, 557, 605, 615, 627, 630

Mises, Ludwig von 69, 94, 155, 157, 164, 169, 173, 174, 175, 178, 282, 370, 471, 475, 484, 508, 510, 545, 557, 579, 580, 581, 582, 583, 587, 593, 594, 595, 597, 598

Mitchell, Terrence R. 74, 77, 94, 355, 371

Montesquieu, Charles-Louis 53, 54, 63, 64

muhafazakârlık 69, 85, 332

muhalefet 58, 61, 506, 580, 597

Murphy, Liam 282

mülkiyet hakkı 100, 101, 108, 152, 154, 155, 159, 160, 165, 166, 183, 196, 218, 227, 231, 263, 314, 320, 321, 375, 383, 392, 398, 406, 407, 409, 410, 411, 412, 413, 441, 506, 561, 575, 591

Müzakereci demokrasi 530

N

Nagel, Thomas 28, 49, 179, 264, 282, 308, 310, 313, 314, 315, 316, 317, 322, 327, 337, 346, 397, 398, 402, 404, 407, 408, 409, 410, 411, 413, 432, 450, 459, 461, 470, 604

Narveson, Jan 52, 139, 140, 150, 159, 178, 194, 202, 336, 340, 345, 346, 370, 373, 394, 508

negatif özgürlük 121, 138

nepotizm 141

Neuwirth, Robert 471

North, Douglass 3, 67, 336, 346, 371, 442, 450, 482, 509, 522, 528, 534

Norton, David 161, 162

Nowrasteh, Alex 479, 563, 564, 572, 576, 577

Nozick, Robert 17, 25, 26, 27, 30, 42, 46, 48, 49, 51, 52, 66, 67, 83, 94, 98, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110,

117, 118, 134, 140, 142, 147, 149,
150, 155, 157, 159, 174, 175, 177, 178,
181, 182, 183, 184, 190, 199, 202,
218, 222, 263, 264, 265, 270, 272,
274, 275, 276, 278, 281, 282, 283,
294, 306, 307, 308, 309, 310, 311,
312, 313, 314, 322, 326, 327, 329,
332, 333, 337, 338, 340, 346, 373,
383, 394, 395, 398, 406, 413, 432,
435, 449, 450, 451, 461, 462, 469,
470, 486, 487, 490, 491, 492, 497,
501, 502, 503, 505, 506, 507, 508,
510, 562, 577, 604, 637, 639, 640,
643, 644, 654, 658, 659

Nussbaum, Martha 353, 364, 365, 371, 431,
432, 438, 439, 440, 444, 445, 450

O-Ö

Obama, Barack 398, 399, 402, 413, 549
okul kuponları 189
Olson, Mancur 43, 44, 45, 49, 529, 530,
533, 534, 557
ortak mal 206
ortak mülkiyet 247, 379
ortodoks liberteryenizm 183, 184, 186, 193,
199, 201
Ostrom, Elinor 336, 346, 478, 483, 519, 520,
524, 534
otonomi 91, 197
otorite 8, 119, 169, 170, 271, 342, 344, 382,
524, 592
Otsuka, Michael 209, 223, 263, 268, 273,
274, 281, 282, 329, 332, 333, 346,
347, 644
özeleştirme 373
özel mülkiyet 18, 20, 71, 101, 105, 111, 152,
154, 155, 156, 158, 159, 160, 163,
165, 166, 170, 171, 172, 173, 183, 194,
196, 206, 264, 265, 266, 267, 268,
269, 270, 271, 272, 274, 275, 276,
277, 278, 279, 329, 379, 383, 389,
390, 391, 393, 398, 436, 441, 471,
498, 503, 504, 561, 562, 563, 575,
654, 656, 658
Özgürlüğün Anayasası 66
Özgürlük Üzerine 129, 630
öz-sahiplik 20, 52, 194, 206, 207, 208, 209,
212, 214, 216, 219, 220, 221, 222,
265, 266, 307, 308, 318, 329, 333,
373, 491, 492, 656

P

Page, Scott 91, 92, 94, 95
Paine, Thomas 52, 473, 503, 508, 510, 658,
659
Palmer, Brian 490, 508, 510, 613, 615
Pareto optimalitesi 387, 524
Parijs, Philippe Van 331, 332, 346, 507, 511
patent koruması 26, 142
Peikoff, Leonard 589, 597, 598
Pettit, Philip 3, 272, 282, 289, 292, 440,
441, 447, 449, 451
Pigou, Arthur 522, 523, 534
piyasa 19, 21, 62, 71, 97, 101, 112, 113, 132,
134, 140, 143, 144, 147, 170, 173,
183, 188, 195, 198, 264, 265, 286,
292, 293, 294, 295, 296, 298, 300,
301, 303, 304, 315, 316, 336, 349,
350, 351, 352, 358, 359, 360, 361,
367, 368, 369, 370, 374, 390, 392,
418, 431, 443, 448, 456, 458, 462,
464, 465, 467, 475, 477, 482, 486,
498, 504, 513, 514, 515, 516, 517,
518, 521, 522, 523, 524, 525, 526,
527, 528, 531, 532, 533, 537, 545,
552, 553, 563, 608, 610, 617, 628,
629, 645, 647, 653, 654, 657, 658
piyasa analojisi 298
piyasa başarısızlığı 513, 515, 517, 518
piyasa ekonomisi 97, 392
popülist devlet 58
Powell, Benjamin 469, 479, 572, 575, 576
pozitif özgürlük 138
Preiss, Joshua 137, 149, 150
propaganda 549, 583
Protestanlık 591
Pufendorf, Samuel 377, 378, 381, 382, 383,
395

R

Radford, R. A. 306
Radin, Margaret Jane 349, 354, 361, 367,
371
Rajan, Raghuram 482
Ramsey kuralı 655
Rand, Ayn 98, 118, 143, 150, 159, 333, 363,
371, 497, 506, 507, 508, 510, 579,
580, 587, 588, 589, 590, 591, 593,
594, 595, 596, 597, 598
Rasmussen, Douglas B. 151, 160, 162, 163,

167, 168, 173, 174, 175, 210, 211, 222
 rasyonel seçim 330, 339
 Rawls, John 5, 20, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 40,
 41, 42, 43, 48, 49, 70, 71, 84, 90, 92,
 95, 117, 119, 132, 139, 148, 150, 155,
 175, 177, 179, 184, 198, 240, 264,
 282, 294, 296, 304, 311, 317, 331,
 339, 340, 345, 346, 374, 390, 395,
 397, 413, 436, 437, 438, 440, 442,
 444, 449, 450, 451, 453, 454, 456,
 457, 458, 459, 460, 461, 462, 464,
 465, 466, 468, 469, 470, 485, 486,
 487, 505, 507, 510, 513, 534, 604,
 620, 629, 630
 refah devleti 12, 359, 454, 485, 497
 Reich, Robert 471
 rekabet 34, 38, 39, 46, 83, 117, 135, 138,
 140, 157, 164, 170, 173, 174, 180,
 289, 290, 313, 403, 419, 423, 462,
 465, 526, 532, 539, 564, 629
 rekabetçi denge teorisi 517, 518
 Rekabetçi denge teorisi 518
 Richerson, Peter 78, 87, 93, 95
 Rosenfield, David 366
 Roth, Alvin E. 349, 371
 Rothbard, Murray 17, 52, 67, 157, 159, 175,
 178, 194, 199, 201, 202, 207, 215,
 222, 261, 310, 311, 329, 331, 333,
 337, 342, 346, 490, 491, 492, 497,
 506, 507, 508, 509, 510, 579, 580,
 587, 591, 592, 593, 594, 595, 596,
 597, 598
 Rousseau, Jean-Jacques 52, 57, 60, 67, 124,
 125, 130, 179, 289, 391, 394, 395
 Rummel, R. J. 515, 534
 Ryan, J. A. 7, 12, 187, 188, 202, 362, 370,
 482, 617

S-Ş

sağduyu 137, 138, 245, 353, 487, 492, 493,
 495
 sağlık hizmeti 137, 449, 546, 566
 Saint-Simon 585
 saldırmazlık aksiyomu 154, 155, 165
 Samaritan İkilemi 254
 Sandel, Michael 353, 365, 370, 371, 564, 577
 Satz, Debra 349, 355, 356, 371, 460, 470
 Scanlon, T. M. 179, 334, 346, 378, 383, 384,
 385, 394, 395, 398, 409, 413, 432,
 451, 604, 644

Schmidt, David 1, 2, 4, 13, 19, 21, 29, 48,
 49, 66, 67, 117, 118, 138, 139, 143,
 150, 198, 202, 261, 265, 270, 271,
 282, 320, 327, 332, 346, 469, 470,
 490, 496, 503, 507, 508, 509, 510,
 511
 Schumpeter, Joseph 178, 202, 295, 554, 557
 seçmen cehaleti 469, 536, 537, 547
 Selkirk, Alexander 291
 semiyotik 350, 351, 353
 Sen, Amartya 148, 150, 301, 306, 346, 398,
 438, 450, 451, 543, 557, 620, 630
 serbest ticaret 12, 415
 sermaye birikimi 249
 sınırsız piyasa 351, 352, 353
 Sidgwick, Henry 101, 118
 Singer, Peter 48, 49, 325, 327, 493, 507, 511
 sivil özgürlük 432
 sivil toplum 16, 17, 82
 siyaset felsefesi 4, 5, 6, 10, 51, 71, 84, 119,
 155, 177, 218, 251, 286, 287, 306,
 432, 456, 619, 629
 siyasî özgürlük 181, 186
 Smith, Adam 9, 16, 17, 18, 37, 38, 39, 48,
 49, 53, 63, 64, 67, 70, 77, 95, 117,
 134, 155, 178, 238, 240, 242, 287,
 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294,
 295, 299, 300, 301, 306, 336, 347,
 361, 371, 443, 450, 451, 463, 470,
 479, 490, 507, 511, 591, 598
 Sobel, Dave 206, 218, 222, 261, 307, 308,
 318, 321, 322, 323, 324, 327, 571, 577
 sol liberal 308, 312, 313, 505
 sonuçluluk 16, 167, 324
 sosyal adalet 83, 84, 99, 101, 111, 116, 264,
 265, 331, 420, 499, 584, 592
 sosyal Darwinizm 487, 489
 sosyal demokrasi 24, 26, 30, 35, 36, 47, 332
 sosyalizm 69, 89, 179, 581, 583, 595
 sosyal sözleşme 52, 53, 345, 525
 Soule, Ed 354, 372
 sömürü 37, 311, 351, 357, 358, 390, 645,
 646, 648, 649, 650, 651, 652, 653,
 655, 658
 sözleşmecilik 61, 64, 65, 330, 334, 336, 340,
 341, 344
 Spencer, Herbert 489, 501, 502, 503, 506,
 507, 509, 511
 Spooner, Lysander 52, 502, 506, 511
 Steedman, I. 658, 659

Steiner, Hillel 8, 12, 185, 202, 209, 223, 263,
271, 273, 274, 281, 282, 307, 327,
329, 347, 508, 509, 510, 562, 577,
645, 658, 659

sübvansiyon 418, 419

şanlı devrim 53

T

tam liberal 375, 387

tarafsızlık 27, 28, 34, 35, 112

tekel 103, 142, 343, 423, 448, 521

teknokrasi 531

terörle mücadele 575

Timmons, Mark 506, 511

Titmuss, Richard 349, 362, 366, 370, 372

Tomasi, John 10, 69, 71, 92, 93, 148, 250,
261, 264, 266, 282, 330, 331, 333,
347, 395, 432, 433, 436, 437, 449,
451, 469, 470, 486, 489, 506, 509,
511, 562, 577

topluy eylem 524, 525

Trump, Donald 549, 558

Tucker, Benjamin 239, 242, 506, 511

Tullock, Gordon 48, 296, 297, 299, 301,
302, 303, 304, 305, 306, 335, 344,
345, 469, 476, 489, 509, 511

Tully, James 54, 67, 378, 382, 385, 388, 395

Türev piyasalar 480

U-Ü

Ulysses 473, 642

Unsoeld, Willi 643

Uyl, Den 151, 162, 163, 168, 173, 174, 175,
210, 211, 222

üreme tercihi 605

V

Vallentyne, Peter 8, 208, 209, 215, 222,
223, 263, 273, 282, 307, 327, 329,
332, 333, 346, 347, 373, 395, 508,
509, 510

vatandaşlık 8, 157, 180, 191, 288, 571

Venezuela 431, 434, 475

vergileendirme 25, 45, 126, 146, 279, 314, 315,
386, 391, 397, 404, 405, 406, 407, 408,
413, 466, 491, 592, 655, 656

Volokh, Eugene 8, 604, 610, 613, 615, 616

Vossen, Bas van der 1, 2, 4, 10, 11, 13, 151,
202, 208, 215, 222, 223, 266, 267,

268, 270, 280, 282, 307, 373, 376,
378, 382, 395, 413, 443, 449, 451

W

Waldron, Jeremy 54, 67, 269, 282

Wallis, John J. 346, 482, 534

Wall, Steven 117, 206, 209, 223, 261, 360,
449, 451, 615

Walzer, Michael 55, 67, 349, 353, 356, 372

Weber, Max 343, 347, 531, 549, 558

Weingast, Barry 346, 482, 534

Weintraub, E. Roy 517, 534

Wellman, Christopher 256, 260, 261, 262,
398, 413, 568, 569, 576, 577, 613,
615, 616

Werner, Preston 277, 278, 283

Whateley, Richard 306

Wilkinson, Will 457, 469, 470

Williams, B. 54, 55, 56, 61, 67, 338, 346,
347, 593

Williamson, Oliver 474, 479

Wolff, Robert Paul 275, 276, 283, 342, 347

Y

yargı hakları 82

yeniden dağıtım 28, 40, 136, 137, 140, 197,
256, 257, 265, 391, 397, 398, 399,
400, 417, 421, 449, 459, 460, 461,
464, 488, 498, 501, 505, 507

yeni liberalizm 70

yerel bilgi 553

yetki alanı 472

yoksulluk 122, 127, 136, 188, 189, 193, 357,
490, 496, 504, 505, 506, 508, 514,
561

Yoksulluk 489

Young, Iris 216, 222, 223

yönetilme paradoksu 341

Ypersele, Tanguy van 368, 370

Z

zarar ilkesi 129

zengin devlet 571, 574

zenginlik 16, 43, 45, 59, 145, 195, 293, 423,
498, 651, 652

Zingales, Luigi 482

Zwolinski, Matt 10, 12, 271, 283, 331, 332,
347, 485, 486, 489, 501, 506, 509,
511, 659